

30 avgust 2019 yil

Qishloq Xo'jaligi bo'yicha mahoratni aniqlash testi
maxsus yo'nalish savollarining sohasi (madaniy dehqonchilik)
O'zbek tilida sharhi

Milliy Qishloq Xo'jaligi Palatasi
Qishloq Xo'jaligi bo'yicha mahoratni
aniqlash testi kotibiyati

1. Madaniy dehqonchilikka oid bilimlar.

(1) Har bir organni o'sishi va rivojlanishi.

Har bir organni o'sishi va rivojlanishi to'g'risida.

(2) Yetishtirish usullari.

Yetishtirish usullariga aloqador, bo'limlar quyidachicha:

1) Urug'larni ekish, 2) Ko'chatlarni ekish va o'stirish, 3) Sug'orish

(3) Yetishtirishni boshqarish.

Yetishtirishni boshqarishga aloqador, bo'limlar quyidachicha:

1) tuproq turi, 2) tuproq kislotaliligi, 3) o'g'it elementlari, 4) o'g'itlash,
5) o'g'itlashni yaxshilash, 6) chimchilash usuli, 7) sun'iy changlatish,
8) yagonalash va hosilni siyraklashtirish,
9) daraxt shoxlarini nazorat qilish va qisqartirib kesib turish, 10) qadoqlash,
11) hosilni yig'ish, 12) ko'chatlarni ko'paytirish va yetishtirish.

2. Xavfsizlik va sog'lom gigiyena.

Madaniy dehqonchilik kasbida xavfsizlik va sog'lom gigiyenaga aloqador, bo'limlar quyidachicha:

1) Ishni boshlashdan avval, asbob –uskunalarni xavfsizligini ko'zdan kechirish usuli;
2) Madaniy qishloq xo'jaligi kasblarida, tartibni joriy qilish;
3) Madaniy dehqonchilikda qo'llaniladigan ish texnikalari xavfsizligi yoki atrof muhit xavfsizligini tekshirish usullari;
4) Himoya vositalarini kiyish va kiyim xavfsizligini tekshirish;
5) Xavfsiz uskuna va asboblardan foydalanib, xavfsizlikni ta'minlash;
6) Ishchilar sog'lig'idagi kasbiy kasalliklarni oldini oladi.
7) Tabiiy ofatlarda birinchi yordam va evakuatsiya qilish.

3. Guruch yetishtirish.

(1) Madaniy ekinlarning xususiyatlari.

Madaniy ekinlar tasnifi va turlari haqida.

(2) Yetishtirish muhiti.

Yetishtirish muhitiga oid, bo'limlar quyidachicha:

1) harorat, 2) yorug'lik (kun uzunligi), 3) suv, 4) ozuqa, 5) tuproq

(3) Qoplama materiallar.

Qoplama materiallari plyonkasi to'g'risida.

(4) Inshootlar va boshqa uskunalar.

Yetishtirish issiqxonalarini to'g'risida.

(5) Zararkunanda va begona o'tlarga qarshi kurash.

Zararkunanda va begona o'tlarga qarshi kurashish to'g'risida.

(6) Hosil

Hosil to'g'risida.

4. Tog'li hududlarda qishloq xo'jligi va sabzavotlar.

(1) Madaniy ekinlarning xususiyatlari.

Madaniy ekinlar tasnifi va turlari haqida.

(2) Yetishtirish muhiti.

Yetishtirish muhitiga oid, bo'limlar quyidachicha:

1) harorat, 2) yorug'lik (kun uzunligi), 3) suv, 4) ozuqa, 5) tuproq

(3) Qoplama materiallar.

Qoplama materiallari plyonkasi to'g'risida.

(4) Inshootlar va boshqa uskunalar.

Tunellar, mulchalash va oldindan sovutish moslamalari to'g'risida.

(5) Zararkunanda va begona o'tlarga qarshi kurash.

Zararkunanda va begona o'tlarga qarshi kurashish to'g'risida.

(6) Hosil

Hosil to'g'risida.

5. Bog'dorchilik inshootlari.

(1) Madaniy ekinlarning xususiyatlari.

Madaniy ekinlar tasnifi va turlari haqida.

(2) Ob'yektning turi va tuzilishi.

Ob'yektning turi va tuzilishiga doir bo'limlar quyidachicha:

1) turi va umumiy tuzilishi, 2) oynali issiqxonalar, 3) plastikli issiqxonalar,
4) yomg'irdan pana qilingan issiqxonalar,
5) bir qavatli va ko'p qavatli issiqxonalar turlari.

(3) Qoplama materiallar.

Qoplama materiallarga oid, bo'limlar quyidachicha

1) shisha, 2) flizelin, 3) plyonka,
4) biologik parchalanadigan qoplama materiallar.

(4) Uskuna va yordamchi uskunalar.

Uskuna va yordamchi uskunalarga doir bo'limlar quyidagicha:

- 1) isitish, 2) shamollatish, 3) karbonat angidrid generatori,
- 4) zararkunandalarga qarshi vosita, 5) sug'orish moslamasi,
- 6) gidroponik yetishtirish uskunalari.

(5) Atrof-muhitni boshqarish.

Ob'yektdagi atrof-muhitni boshqarishga doir bo'limlar quyidagicha:

- 1) harorat, 2) yorug'lik, 3) namlik darajasi 4) namlik,
- 5) mukammal ekologik nazorat.

(6) Gidroponik yetishtirish.

Gidroponik yetishtirish usuli va vositalari to'g'risida.

(7) Inshootlar va boshqa uskunalalar.

Tunellar, mulchalash va oldindan sovutish moslamalari to'g'risida.

(8) Zararkunanda va begona o'tlarga qarshi kurash.

Zararkunanda va begona o'tlarga qarshi kurashish to'g'risida.

(9) Hosil

Hosil to'g'risida.

6. Meva daraxti.

(1) Madaniy ekinlarning xususiyatlari.

Meva daraxtining umri va bir yillik o'sishdagi xususiyatlari to'g'risida.

(2) Navlar.

Meva daraxti navlari va yig'im-terim pallasi to'g'risida.

(3) Ko'chatlarni ishlab chiqarish.

Ko'chat yetishtirish va payvandlash to'g'risida.

(4) Yetishtirishni boshqarish.

Mevalarni nazorat qilish, yagonalash va hosilni siyraklashtirish, daraxt shoxlarini nazorat qilish va qisqartirib kesish kabi nazoratlar to'g'risida.

(5) Qoplama materiallar va o'simlikning o'sishni nazorat qiluvchi moslamalar.

Qoplama materiallar va o'simlikning o'sishni nazorat qiluvchi moslamalar to'g'risida.

(6) Inshootlar va boshqa uskunalalar.

Sho'r suv, mulchalash va saqlash inshootlari to'g'risida.

(7) Zararkunandalar, begona o'tlarga qarshi kurashish va bog'larni boshqarish.

Zararkunandalar, begona o'tlarga qarshi kurashish va bog'larni boshqarish to'g'risida.

(8) Hosilni terish va saqlash.

Hosilni terish va saqlash to'g'risida.

7. Hujjatning qo'llanilishi.

Qishloq Xo'jaligi bo'yicha mahoratni aniqlash testining maxsus yo'nalish savollarining sohasi (madaniy dehqonchilik), yapon tilida tayyorlangan va asliga to'g'ridir.

30 avgust 2019 yil

Qishloq Xo'jaligi bo'yicha mahoratni aniqlash testi
amaliy test savollarining sohasi (madaniy dehqonchilik)
O'zbek tilida sharhi

Milliy Qishloq Xo'jaligi Palatasi
Qishloq Xo'jaligi bo'yicha
mahoratni aniqlash testi kotibiyati

1. Guruch yetishtirish

(1) Tuproqni kuzatish

- skunalar yordamida, tuproq kislotaliligini aniqlash.

(2) O'g'itlar bilan ishlash

- o'g'itlarni ajratish, sinflash
- o'g'itlarni ishlab chiqish va qo'llash

(3) Urug'larni qayta ishlash

- qayta ishlangan urug'larni ajratish

(4) Materiallar va uskunalar bilan ishlash

- qoplama materiallardan foydalanish maqsadini anglash va farqlash

(5) Yetishtirish bilan bog'liq ishlar

- transplantatsiya va hosil yig'ish

(6) Havfsizlik va sog'lom gigiyena

- zararkunandalarga qarshi vositalarni tekshirish, ularga qarshi maxsus kiyim kiyish va kimyoviy moddalar sepilgandan so'ng, qayta ishlov berish
- qishloq xo'jaligi texnikasi xavfsizligini ko'zdan kechirish, xavfsiz foydalanish
- elektr ta'minoti va mazutdan xavfsiz foydalanish
- pestitsidlarni suyultirish va saqlash
- purkovchi moslama xavfsizligini tekshirish

2. Tog'li hududlarda, qishloq xo'jligi va sabzavotlar

(1) Tuproqni kuzatish

- tuproqning tipik turlari
- uskunalar yordamida tuproq kislotailigini o'lchash

(2) O'g'it bilan ishlash

- o'g'itlarni turlarga ajratish
- o'g'itlarni ishlab chiqish va qo'llash

(3) Urug'larni qayta ishlash

- urug'larni ajratish va o'lchash

- yorug' va qoramtir unib chiqqan urug'larni ajratish

(4) Material va uskunalar bilan ishlash

- qoplama materiallaridan foydalanish maqsadini anglash va farqlash

(5) Yetishtirish bilan bog'liq ishlar

- urug' ekish uchun suv va sho'r suv
- o'simlikning o'sish tashxisi
- ko'chat ekish

(6) Xavfsizlik va sog'lom gigiyena.

- tekshirish asboblarini sozlash va ko'zdan kechirish, xavfsizlik uchun maxsus kiyim kiyish va kimyoviy moddalar sepilgach ularni tozalash.
- qishloq xo'jaligi texnikasi xavfsizligini ko'zdan kechirish, xavfsiz foydalanish.
- elektr ta'minoti va mazutdan xavfsiz foydalanish.
- pestitsidlarni suyultirish va saqlash.
- purkovchi moslama xavfsizligini tekshirish.

3. Bog'dorchilik inshootlari.

(1) Tuproqni kuzatish.

- tuproqning tipik turlari
- uskunalar yordamida tuproq kislotailigini o'lchash.

(2) O'g'it bilan ishlash.

- o'g'itlarni turlarga ajratish.
- o'g'itlarni ishlab chiqish va qo'llash.

(3) Atrof-muhitni boshqarish.

- namlik / namlik o'lchagichlari bilan ishlash.
- maksimal, minimal va joriy namlikni o'lchash.

(4) Material va uskunalar bilan ishlash.

- qoplama materiallar va asbob-uskunalar bilan ishlash.
- qoplama materiallaridan foydalanish maqsadini anglash va farqlash.

(5) Yetishtirish bilan bog'liq ishlar.

- ko'chat yetishtirish usullarini farqlash.
- o'simlik o'sishini tashxis qilish,
- ko'chat yoki urug' ekish.

(6) Xavfsizlik va sog'lom gigiyena.

- tekshirish asboblarini sozlash va ko'zdan kechirish, xavfsizlik uchun maxsus kiyim kiyish va kimyoviy moddalar sepilgach ularni tozalash.
- qishloq xo'jaligi texnikasi xavfsizligini ko'zdan kechirish, xavfsiz foydalanish.
- elektr ta'minoti va mazutdan xavfsiz foydalanish.
- pestitsidlarni suyultirish va saqlash.

4. Mevalar (doimiy yashil va bargli mevali daraxtlar)

(1) Tuproqni kuzatish.

- tuproqning tipik turlari
- uskunalar yordamida tuproq kislotailigini o'lchash.

(2) O'g'it bilan ishlash.

- o'g'itlarni turlarga ajratish.
- o'g'itlarni ishlab chiqish va qo'llash.

(3) Urug'lar va ko'chatlarni qayta ishlash.

- urug'lar bilan ishlash va yangi ko'chat navlarini yetishtirish (jumladan, payvandlash ishlari)
- payvandlash.
- payvand qalamchalarni novdalarga ulash.

(4) Yetishtirish bilan bog'liq ishlar.

1) Meva daraxtlari uchun odatiy ishlar.

- ortiqcha hosilni kesib olish va siyraklashtirish.
- natija xususiyatlarini anglab, tanlov qilish.

2) Bargli mevali daraxtlar.

- eng mos vaqtni tanlash, sun'iy changlatish, qadoqlash, tirkak qo'yish, hosilni yig'ish.

3) Doimiy yashil mevali daraxt.

- to'g'ri vaqtda qaror qabul qilish va hosilni yig'ib olish.

(5) Xavfsizlik va sog'lom gigiyena.

- tekshirish asboblari sozlash va ko'zdan kechirish, xavfsizlik uchun maxsus kiyim kiyish va kimyoviy moddalar sepilgach ularni tozalash.
- qishloq xo'jaligi texnikasi xavfsizligini ko'zdan kechirish, xavfsiz foydalanish.
- elektr ta'minoti va mazutdan xavfsiz foydalanish.
- pestitsidlarni suyultirish va saqlash.
- purkovchi moslama xavfsizligini tekshirish.

5. Hujjatning qo'llanilishi

Qishloq Xo'jaligi bo'yicha mahoratni aniqlash testining amaliy test savollarining sohasi (madaniy dehqonchilik), yapon tilida tayyorlangan va asliga to'g'ridir.